

INHOUD Bulletin nr. 38

- 2 De bloei van ons gymnasium**
Roel Schoonveld, rector
- 3 75 jaar Wolkenland**
- 4 Lezing Dick Swaab voor de leerlingen**
Hans Pompe, docent biologie
- 5 Hejum, Hejum....! Het Famos Kersttoernooi**
Donald Koppel
- 8 Ons goed, ons trouw Lyceum – Feest der Herkenning**
Anita Leeser-Gassan
- 11 Juli-uittocht 2006**
Annemarie Heijkoop, docente geschiedenis
- 13 Naschrift redactie: rector Gunning en het 5de lustrum**
- 15 Toen het meisjes nog verboden was een lange broek op school te dragen...**
Liesbeth Citroen-Warners
- 18 “Dat is een hele goeie man...”: citaten uit**
Heere Heeresma/een jongen uit plan Zuid
- 20 Van de penningmeester**
- 21 Eindexamen in 1947**
Pauline A. Hengeveld-Brand
- 24 Van het secretariaat**

ZATERDAG 10 FEBRUARI 2007 !

Dat is de dag van de viering van het 90-jarig bestaan van onze school. Intussen hebt u een brief ontvangen over de viering van het lustrum. Binnenkort kunt u een bericht verwachten met details over deze dag, vergezeld gaande van een inschrijfformulier voor de lessen overdag en voor deelname aan de feestelijkheden in het Hilton Hotel 's avonds.

We raden u aan nu al af te spreken met uw klasgenoten om elkaar die avond te ontmoeten. Als OLO-lid kunt u een jaarlijst opvragen bij het OLO-secretariaat. Komt allen! Wij maken er een bruisend feest van!

het OLO-bestuur

De bloei van ons gymnasium

De laatste mavo-diploma's

Het zal langzamerhand geen nieuws meer zijn dat wij als school de laatste jaren een forse wijziging in het onderwijsaanbod hebben ingevoerd. Waar wij bij de intrede van de mammoetwet in 1968 meteen al - op verzoek van de omliggende basisscholen - een brede scholengemeenschap werden, zijn wij zeven jaar geleden begonnen met een proces van geleidelijke versmalling van de bovenbouw. Eerst werd zes jaar geleden een begin gemaakt met de afbouw van onze mavo-afdeling. Die afdeling was al jarenlang kunstmatig klein gehouden, maar door de veranderde wetgeving (het ontstaan van het vmbo) was de mavo langzamerhand een vreemde eend in de onderwijstkundige bijt geworden. Nu, ruim een jaar geleden, zijn op onze school de laatste mavo-diploma's uitgereikt.

De afbouw van de havo

Inmiddels was ook besloten om ons lyceum langzamerhand om te zetten in een categoriaal lyceum, door de havo-afdeling af te bouwen. Die beslissing stoelde vooral op de vraag naar categoriaal vwo in Amsterdam, maar is nog meer ontstaan door de grote overaanmelding waar we jarenlang mee werden geconfronteerd. Er waren jaren dat er meer dan honderd leerlingen werden uitgeloot, misschien wel een compliment voor ons, maar toch niet goed om mee te werken. De beslissing om de havo te gaan afbouwen kostte ons meer moeite en emotie dan het eerdere besluit tot afbouw van de mavo. Dat kwam omdat dit minder voor de hand lag en ook uniek was in ons land.

Het oude lyceum is weer terug!

We zijn nu ook in de zeer bijzondere positie gekomen dat we het enige categorale lyceum in Nederland zijn geworden, dus een lyceum van uitsluitend atheneum en gymnasium.

Uiteraard heeft dat ook gevolgen voor onze gymnasiumafdeling. Waar we tien jaar geleden maar één tweede klas gymnasium hadden, hebben we er nu voor het eerst drie. De groei zit er dus duidelijk in.

Is een gymnasiumafdeling op een lyceum een ander soort school dan een zelfstandig gymnasium? Het antwoord is: minder dan veel mensen denken. Om te beginnen zijn de examens volstrekt gelijk en dat betekent natuurlijk dat de weg daar naartoe niet veel afwijkend kan zijn.

Het enige echte verschil zit hem dan ook in het moment waarop de lessen in de klassieke talen beginnen, met name Latijn. Bij ons begint dat in de tweede klas, op een categoriaal gymnasium al in de eerste.

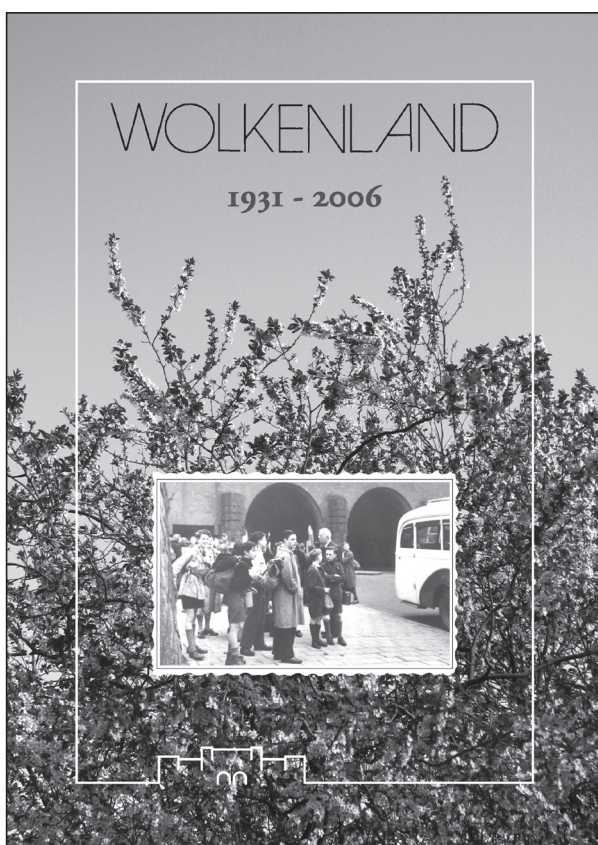
Versterkt taalonderwijs

Daarnaast is nog een andere ontwikkeling op onze school zeer populair geworden: het versterkte taalonderwijs. Sinds kort kunnen de leerlingen naast het gewone lesprogramma versterkt taalonderwijs volgen in Spaans, Engels of Italiaans. Op deze manier kunnen ze niet alleen het gymnasium- of atheneumdiploma halen, maar ook een internationaal erkend certificaat dat aangeeft dat ze in de betreffende vreemde taal de nodige, vrij hoge kwalificaties hebben behaald. En zo bieden we iets waardoor je kunt zeggen dat je op Het Amsterdams Lyceum een hoger vwo-diploma kunt behalen dan waar ook in Nederland: een gymnasiumdiploma met een versterkte taal. En dan heb ik het nog niet eens over de vele andere zaken die men bij ons op school leert, maar dan vooral buiten de normale vakken om.

Roel Schoonveld, rector

75 jaar Wolkenland

Zoals wij al eerder hebben bericht verscheen in mei ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van Wolkenland een boekje met de geschiedenis van ons schoolbuitenhuis en de herinneringen daaraan van (oud-)docenten en (oud)-leerlingen, samengesteld door docent geschiedenis Patrick van den Hanenberg.

Op pag. 24 kunt u lezen hoe u het boekje in uw bezit kunt krijgen.

Lezing Dick Swaab voor de leerlingen

Door het verslag in het bulletin over de lezing die oud-leerling Dick Swaab tijdens de OLO-bijeenkomst van 11 februari heeft gegeven, kwam biologiedocent Ruud Winkel op het idee Dick uit te nodigen een dergelijke voordracht te houden voor de leerlingen. Hierover schreef biologiedocent Hans Pompe in “Mededelingen” het volgende verslag:

Op vrijdag 30 juni gaf professor Dick F. Swaab in de aula van de school een lezing voor de biologieleerlingen uit VWO-4 en VWO-5. Ook enige leerlingen uit VWO-6, die de dag ervoor hun diploma ontvangen hadden, gaven acte de presence!

Professor Swaab is oud-leerling van onze school en mede daarom was hij bereid te komen vertellen over de werking van de menselijke hersenen. Hij is directeur van het Nederlands Instituut voor Hersenonderzoek (NIH-KNAW) en directeur van de Nederlandse Hersenbank. Tevens is hij hoogleraar bij de Afdeling Anatomie en Embryologie aan de Universiteit van Amsterdam.

Professor Swaab is een boeiend verteller en onze VWO-ers zaten dan ook op het puntje van hun stoel. Meestentijds kon je een speld horen vallen, al was in het tweede deel van de lezing af en toe wat opgewonden geroezemoes te horen. Het ging hier namelijk om het verband tussen spiritualiteit en religie en fysisch-chemische processen in de hersenen. Een controversieel onderwerp dus, en onze leerlingen merkten dat professor Swaab niet terugschrikt voor boude uitspraken. De leerlingen, van wie velen zich goed op de lezing hadden voorbereid, schroomden dan ook niet om een groot aantal vaak verrassend originele vragen te stellen. De vragen en de discussie spitsten zich toe op de volgende onderwerpen: het feit dat homoseksualiteit in verschillende gradaties kan voorkomen, het vraagstuk of er al dan niet zoiets als een ‘vrije wil’ bestaat en de aard en functie van het bewustzijn.

Met een daverend applaus aan het eind toonden de leerlingen hun waardering. Ook professor Swaab heeft de bijeenkomst zeer op prijs gesteld: hij wil best nog eens terug komen.

Al met al een uitstekend initiatief van biologiedocent Ruud Winkel, die op het idee kwam de professor uit te nodigen. Gezien de positieve reacties die we van onze leerlingen mochten ontvangen lijkt het een goede zaak vaker gastsprekers uit te nodigen.

Hans Pompe, docent biologie

“HEJUM, HEJUM, HEJUM, AMSTERDAMS LYCEUM!”

De ouderen onder ons zullen de - in het Amsterdamse - wereldberoemde yell van ons aller LYCEUM herkennen. Ik ben nog net niet zo oud, want ik heb geen enkele herinnering aan het FAMOS-kersttoernooi. Tegen de tijd dat het toernooi ‘mijn ding’ zou kunnen zijn was het afgeschaft. Het toernooi, en vooral de afloop ervan, werd midden jaren vijftig de opmaat voor een potje vechten met de plaatselijk hermandad.

Ed van Thijn beschreef dit treffen tijdens een telefoongesprek met mij. Ed was lid van de schaakclub. Een goede schaker was hij niet; hij zat aan het 4de bord, en zijn bijnaamgenoot Joop - kennelijk nog iets minder - aan het 5de bord.

De prijzen werden in de wacht gesleept door de tweeling Rinus en Tinus.

De overigen liften mee op het succes van de tweeling. Rinus was de betere schaker. Als hij een partij winnend beëindigd had, gingen ze gebroederlijk naar het toilet, zette Rinus de bril van Tinus op, en schaakte hij verder op het andere bord.

De grootste uitdaging was echter de krachtmeting met de politie, een traditie waaraan ‘het Famos’ tenslotte ten onder zou gaan. Na de prijsuitreiking werd het Leidse Bosje overstroomd door een, verkeershinder en geluidsoverlast veroorzakende, hossende massa. Een ooggetuige uit die tijd sprak van *racaille avant la lettre*. Ed liet zich bij de ongeregelheden niet onbetuigd: “Nog gevreesder dan de gummilat en de blanke sabel waren de motoren met zijspan.”

Eens toeterde uit een megafoon op het Leidse Bosje: “alle scholieren doorlopen!” Ed - inmiddels met een eindexamen van school - nam het iets te letterlijk: “ik was geen scholier (meer) en bleef dus staan”.

Bij de erop volgende confrontatie incasseerde ‘onze held’ de hardste klappen.

Hij heeft er - vele jaren later (zie zijn column in Ons Amsterdam) - als laatste verantwoordelijke voor *law and order* op straat nog wel eens aan gedacht.

De turbulente Jaren Zestig wierpen hun schaduw vooruit. Het was de tijd dat er veel gedoe was over de film *Rock Around The Clock*, waarin Bill Haley zich bezondigde aan obscene bewegingen van zijn ‘pelvis’ - Elvis zou er later met de bijnaam *The Pelvis* vandoor gaan - en in de Apollohal - toevallig de thuisbasis van het sport-kersttoernooi - zakte bandleider Lionell Hampton dwars door het podium.

Johan Huizinga schreef twintig jaar eerder in zijn *In de schaduwen van morgen* al de beroemde regels: “Wij leven in een bezeten wereld”. Nou, die man had een vooruitziende blik, en het zou allemaal nog veel erger worden met *de Jeugd van Tegenwoordig*.

Voor het iets jongere volkje is het misschien van belang om te weten waar dat toernooi eigenlijk vandaan kwam.

FAMOS stond voor: **F**ederatie van **A**msterdamse **M**iddelbare **S**cholen voor **O**ntspanning en **S**port. De initiatiefnemers waren dr Jo Eijkman, directeur van de AMVJ en vriend van dr C.P. Gunning, en Nic de Graaf, wiskundeleraar aan onze school. De AMVJ was de Nederlandse tak van de YMCA. We zouden nu zeggen dat ‘het mission statement’ van de YMCA (en dus ook de AMVJ) de *volledige jeugdparticipatie* was. Na drie jaar praktijkervaring formuleerde De Graaf in 1929 de uitgangspunten voor scholierenwerk, zoals die in FAMOS waren georganiseerd. Hierin was duidelijk de invloed te onderkennen van de pedagogen J.H. Gunning Wzn en Philip Kohnstamm. Ook het concept van *zelfregering*, waarmee C.P. Gunning op onze school experimenteerde - toen al! - werkte erin door.

De AMVJ en FAMOS keerden zich principieel - ook toen al! - tegen verzuiling in de sport en het ‘hokjes denken’. Het eerste kersttoernooi werd in 1937 georganiseerd door de AMVJ-sportleider Dick Schmül; er zouden er nog vele volgen.

“HALLE HALLE BOEM BOEM, ’t AMSTERDAMS wordt KAMPIOEN”

Hoe verging het onze school op het Famostoernooi? Nou, we mogen wel zeggen goed. In de Apollohal werd goed gesport, maar vooral op intellectueel gebied stonden we ons mannetje.

Daarvoor was vooral Wieke Haitsma Mulier verantwoordelijk, die jaar in jaar uit het declamatiegoud voor ons in de wacht sleepte. Onder de kop ‘Verrassende Lyceïste’ schreef De Telegraaf:

“Zij is gebleken de schrijfster te zijn van de eenakter *Futurum Imperfectum*”.

(...) “Het lijkt wel wat op het werk van Priestly”.

Wieke had al eens voor het schoolcabaret geschreven, maar dit was toch nieuw:

“Ik schreef het op één avond tussen acht en twaalf”.

En zo zie je maar eens welke goede gevolgen tijdsdruk kan hebben.

Er kwam zelfs iets van op de KRO tv. De zendgemachtigde had ook nog een speciaal verzoek: geen wiebelende borsten in beeld.

Wieke (Haitsma) Mulier is overigens nog steeds in beeld en actief als actrice en schrijfster. Samen met haar oudste zoon Victor Löw leest ze in het Nova Zembla-luisterboek het door haar (voor kinderen vanaf 6 jaar) geschreven *Meester Monkelman* voor, muzikaal begeleid door haar jongste zoon Ernst Löw, die de muziek schreef. Meer informatie op: www.luisterboeken.nl.

Een andere krantenkop verdient ook vermelding: “Leraar sloeg alle records”

Het was het 15de Famostoernooi, en ‘onze’ heer Krijn, helaas vijf jaar geleden overleden, wist alle uitslagen direct na afloop van de toernooionderdelen te berekenen.

Ik heb uit talloze - vaak ongedateerde krantenknipsels - een vrij willekeurige keuze gemaakt, en ben de gulle gevers van deze informatie zeer dankbaar: Wieke Haitsma Mulier, Elseles La Lau, destijds deelneemster aan de sportevenementen en die haar hele plakboek aan Paula van Cleef beschikbaar stelde.

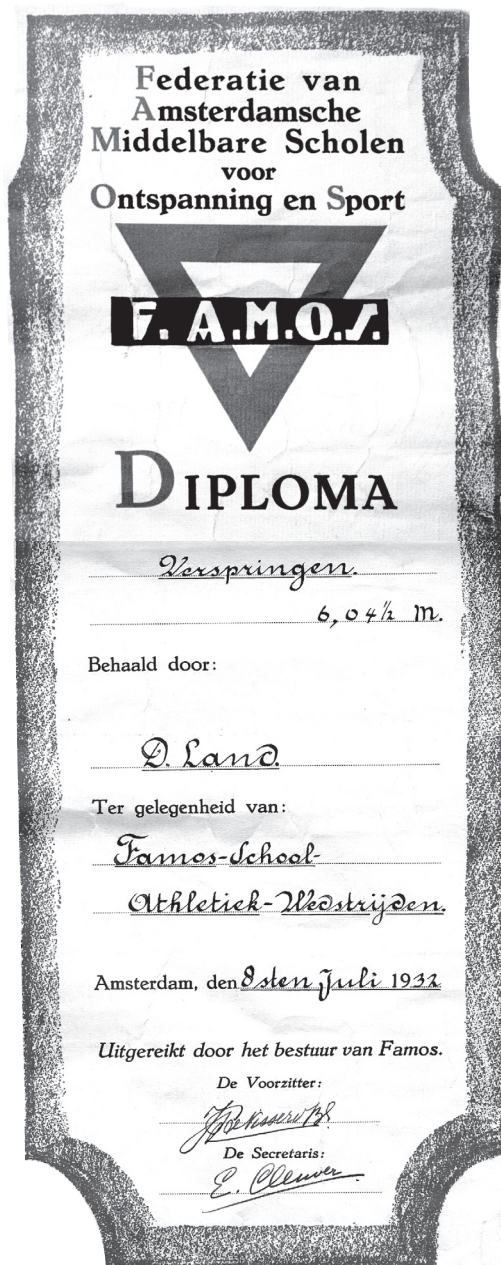
Ik besluit met een herinnering, die Herry Bakhuis Roozeboom mij toezond. Herry won in 1947 met een wel zeer onorthodoxe tekst een prijsvraag voor een school yell:

“HEILA LAMBDA ZWAMKATEKER
HET AMSTERDAMS WINT TOCH DE BEKER”

Een yell van Deelderiaanse schoonheid!

DHK (1962)

Vóór het ontstaan van het Famoskersttoernooi werden er al sportwedstrijden gehouden. In het schoolarchief bevindt zich een diploma (40 x 55 cm met rood-zwarte illustraties), voor de school behaald door Dick Land (leerling van 1928 tot 1934).

Ons goed, ons trouw Lyceum - Feest der Herkenning

Paula van Cleef vroeg mij een stukje te schrijven voor het OLO-bulletin. Hoewel ik niet meteen positief reageerde meende ik haar niet te kunnen weigeren een klein beetje activiteit te stellen tegenover al haar activiteiten voor de OLO en het OLO-bulletin gedurende lange jaren.

Ik kreeg alle tijd van augustus tot en met oktober met de opmerking dat een herinnering aan de schooltijd altijd een leuke binnenkomer is.

Welnu, het is inmiddels eind oktober en de prominente herinnering aan mijn schooltijd is: het huiswerk op het allerlaatste moment maken. Maar het moet af, anders ziet meneer Knook meteen aan mijn gezicht of houding dat ik het huiswerk niet gemaakt heb en krijg ik de eerste beurt.

Toch denk ik aan deze leraar met grote dankbaarheid terug: van hem heb ik leren werken; hij heeft mij plichtsbesef bijgebracht.

Plichtsbesef heb ik ook na mijn schooltijd hard nodig gehad om zowel ons gezin te laten draaien als om te studeren en te werken.

Ik was negentien jaar toen onze zoon Benno geboren werd. Boeken mee naar de verloskamer en veertien dagen later kandidaatsexamen. Ik was in de zesde maand in verwachting van onze zoon Guy toen ik doctoraal examen deed op mijn drie en twintigste. Daarna heb ik zestien jaar gewerkt in de advocatuur en vervolgens was ik negen en twintig jaar rechter in de Amsterdamse rechtbank, waarvan negentien jaar als kinderrechter. In september 2005 moest ik als zeventigjarige afscheid nemen als vice-president van de rechtbank.

Tijd om terug te kijken op inspannend werk, dat veel voldoening gaf en dat ik zonder hulp van mijn omgeving niet zou hebben kunnen doen.

Ook tijd om terug te kijken op de aanloop en dan houdt de herinnering aan Het Amsterdams Lyceum mij bezig.

Naarmate ik ouder word merk ik steeds meer hoe belangrijk die school in mijn leven is. Het is met recht ‘ons goed, ons trouw lyceum’, de sfeer, de docenten, de medelyceïsten, waardoor wij gevormd zijn en waarvan wij genoten hebben en nagenieten. Uit pure nostalgie heb ik zelfs geen “nee” gezegd toen rector Roel Schoonveld mij vroeg of ik zitting wilde nemen in het huidige schoolbestuur.

Zo mocht ik mee met ouders van brugklassers naar Wolkenland. Het Wolkenland dat we met rector Gunning na de oorlog mochten heropenen en waar we een onvergetelijke werkweek hadden.

Met de herinnering aan Gunning, zijn lessen over Indonesië, zijn pal staan voor zijn leerlingen als rector en de fakkeloptocht van school naar zijn huis bij zijn afscheid.

Zo kom ik nu vaker in de aula met alle herinnering aan de traditionele bijeenkomsten, met mijn naam aan de muur en verderop in de gang de naam van mijn zoon Benno en zijn tijdgenoten. Zo geniet ik van het gebouw van de school met de prachtige herinrichting en uitbouw.

Mijn thema voor dit stukje moest zijn de vraag waarom die herinnering aan school steeds belangrijker voor mij wordt.

Ik ben kennelijk niet de enige die dat zo ervaart, getuige tv-programma's als 'Klasgenoten' en 'De Reünie'.

Feit is dat juist toen ik aan dit stukje moest geloven ik in een paar weken tijd als mede-lyceïsten thuis mocht ontvangen: George en Marianne David-Müller, Inge Jonckheer-den Tex, Gijs van Stijgeren, Sabine en Jacques van Dam, Mary en Frits Offerhaus, mijn burens Jan en Ineke de Boer-Maarse. Sommigen van hen spreek ik heel geregeld, anderen in geen jaren.

Dan gaat de telefoon "hallo met Inge", zeker vijftien jaar niet gesproken, maar je gaat gewoon weer verder waar we gebleven waren.

Dat bijzondere gevoel van vertrouwdheid en vriendschap dat je op school opbouwt is uniek, is een deel van je leven.

*een reünietje in 2006: Marianne David-Müller, Inge Jonckheer-den Tex
en gastvrouw Anita Leeser-Gassan*

Daarnaast springt een vonk over als je mensen ontmoet of al langer kent, als je hoort dat ze ook op ‘het Amsterdams’ hebben gezeten.

Dat gold voor de hoofdofficier van justitie Kees van Steenderen, ouder dan ik, met wie ik al jaren samen werkte, net als voor mijn jongere collega’s Marjan van Mourik en Gerrit Marcus uit de tijd van Benno en vele anderen. Niet te vergeten een strafklant(je), geboren in 1977, die zei “ze is zo streng en ik heb nog wel bij haar op school gezeten”. Het is maar een greep uit vele namen.

Pijn doet het dat we, als we bij elkaar zijn, moeten constateren dat een aantal van onze klas- en schoolgenoten niet meer leven. Aan hen bewaren we dan een warme herinnering. Zij horen er toch nog bij.

Dies en lustrum zijn een feest. Nog les krijgen van de heer (Piet) Schraa was héél bijzonder. Hij heeft niet alleen mij maar ook Benno les gegeven en houdt bij hoe het ons gaat.

Bij elkaar komen, elkaar al dan niet op het eerste gezicht dan wel met een schuine blik op het naamkaartje herkennen is een feest.

Dit alles resulteert in een oproep om elkaar weer te ontmoeten op zaterdag 10 februari bij de lustrumviering in het Hilton Hotel met het ‘wij-gevoel’ van Amsterdams Lyceïsten.

30 oktober 2006

Anita Leeser-Gassan (1953)

klas V-B op werkweek van 15 tot 21 december 1951:

Vlnr: Frederik Doude van Troostwijk, Henny Jansen, Bob Meyer, Maarten Brands, Romano Stinga, To Labordus, Gijs van Stijgeren, Anita Gassan, Adri Koets, Ineke van Marle, Peter Vunderink, Hannie Soleman, Minus von Baumhauer, Inge den Tex en Peter Salomons.

Juli-uittocht 2006

onder andere een erbetoon aan Dr. C.P. Gunning

Elk jaar in de laatste week voor de zomervakantie gaat het voltallig personeel van Het Amsterdams Lyceum op schoolreisje. Enkele weken voor het zover is bevinden de meeste deelnemers zich al in enige staat van opwinding omdat het reisdoel tot het laatst toe geheim gehouden wordt. Met een uitgelatenheid die niet voor die van de leerlingen onderdoet (het enige dat je moet meenemen is een goed humeur etc.) vertrokken afgelopen 15 juli twee bussen naar - zoals spoedig zou blijken - de bestemming van ons uitje: Amersfoort! De vier organisatoren van dit jaar, onder wie ikzelf vonden Amersfoort om een aantal redenen een geschikte plaats. Vanuit Amsterdam snel bereikbaar, een gezellige en overzichtelijke middeleeuwse binnenstad, een keur aan horecagelegenheden en interessante musea. Voor alle deelnemers, van schoonmaakpersoneel tot schoolleiding moet er immers op zo'n dag wat te beleven zijn...

Maar Amersfoort is ook om een andere, wat minder vrolijke reden een goed reisdoel. De stad is helaas ook bekend om zijn voormalig concentratiekamp, dat tijdens de tweede wereldoorlog officieel "Polizeiliches Durchgangslager Amersfoort" heette. Vreemd genoeg weten weinigen dat dit kamp een van de grootste concentratiekampen in Nederland is geweest en zijn zeer slechte reputatie mede ontleende aan de beruchte en sadistische kamp leider Kotälla (één van de drie van Breda). En hoewel een bezoek aan een voormalig concentratiekamp niet het eerste is waaraan men bij een personeelsuitje denkt, meenden de organisatoren dat tussen alle gebruikelijke jolijt een serieuze noot niet zou misstaan. Het leek ons belangrijk het historisch bewustzijn ten aanzien van ons eigen Lyceum te verruimen door het kamp een kort bezoek te brengen.

Door zijn uiterst principiële houding en dappere opstelling met betrekking tot de joodse leerlingen viel rector C.P. Gunning immers in ongenade bij de Duitse bezetter die hem naar kamp Amersfoort stuurde, waar hij enkele maanden verbleef. Welk gruwelijk lot hem daar wachtte werd ons door verschillende goed vertellende oudere vrijwilligers duidelijk gemaakt. Zelf publiceerde Gunning zijn kampervaringen kort na de oorlog¹.

De directeur van het sinds 2000 als museum en gedenkplaats ingerichte 'Nationaal Monument Kamp Amersfoort' maakte ons direct duidelijk dat Gunning vanaf het begin een krachtige, bezielende en invloedrijke figuur is geweest voor zijn medegevangenen. Voor ons allemaal werd eens te meer duidelijk hoe enorm de gevolgen kunnen zijn voor daadwerkelijk getoonde moed in crisissituaties, maar ook hoe misdadig het nazi-regime was!

Onder de indruk - sommigen wat bedrukt wellicht - was iedereen het erover eens dat de relatie tussen Het Amsterdams Lyceum en het Nationaal Monument Kamp Amersfoort een bestendiger vorm moet krijgen, in bijvoorbeeld door de geschiedenissectie verzorgde lessen en excursies.

Het aangrijpende, zo'n anderhalf uur durende bezoek aan deze belangrijke gedenkplaats belette de collega's gelukkig niet 's avonds nog een bruisend dansfeest te hebben, waarbij iedereen zich tot in de kleinste uurtjes kon amuseren.

Voor meer informatie over "De Stichting Nationaal Monument Kamp Amersfoort" verwijs ik graag naar www.kampamersfoort.nl en info@kampamersfoort.nl

Annemarie Heijkoop, geschiedenisdocent
en geboren Amersfoortse

Kamp Amersfoort Wachttoren

¹Op de schoolbanken in het P.D.A., wat ik heb ervaren en geleerd in het Concentratiekamp te Amersfoort, Januari-April 1942 (Amsterdam 1946, Blikman en Sartorius). Nog steeds in tweedehands versie verkrijgbaar, onder meer via internet.

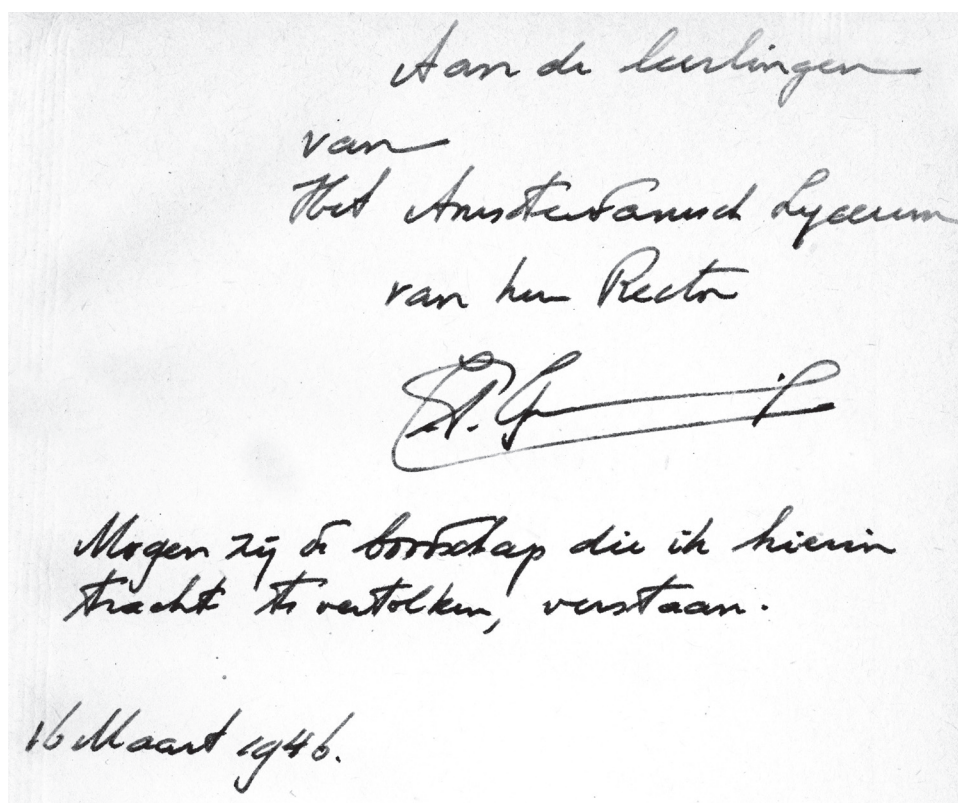
Naschrift van de redactie:

Tijdens zijn detentie in Amersfoort beleefde het Amsterdams Lyceum, de school van Gunning, het vijfde lustrum.

In zijn boek *Op de Schoolbanken in het P.D.A.* memoreerde de rector dit feit, waarvan wij het volgende citeren:

“Een moeilijke dag was voor mij Dinsdag 10 Februari; dat zal ik niet ontkennen. (...) Die dag bestond mijn school nl. 25 jaar! Dat was dus een echte gedenkdag. Ja, ik had mij die dag in vroeger jaren, ook nog kort geleden, wel eens anders voorgesteld. Het 20-jarig bestaan van ons Amsterdams Lyceum hadden wij in 1937 fleurig gevierd. Er waren er toen die gezegd hadden: laat ons met dat feestvieren maar wachten tot het 25-jarig bestaan. Maar iets had mij gedreven dat toch niet te doen. Ook in 1937 was er al zoveel om dankbaar te gedenken, dat ik voelde dat niet te mogen verzuimen. Hoe blij was ik nu dat wij dat gedaan hadden.

Uiteraard waren wij echter in blijde spanning blijven uitzien naar het 25-jarig bestaan. Dat zou toch een nog grootser feest worden. En in 1940 en begin 1941 hoopten wij diep in ons hart dat het wellicht zou samenvallen met het feest der bevrijding.

Aan de leerlingen
van
Het Amsterdams Lyceum
van hun Rector

[Signature]

Mogen zij de boodschap die ik hierin
tracht te vestoken, verstaan.

16 Maart 1946.

Opdracht in het voor de schoolbibliotheek bestemde exemplaar

Dat liep alles wel heel anders. De druk ook op ons schoolleven werd steeds groter. Het weggaan van de joodse leerkrachten in 1940, van de joodse leerlingen in 1941, wierp een donkere schaduw over ons vroeger zo blijde en zonnige schoolleven. Neen, van feestvieren zou bezwaarlijk sprake kunnen zijn, dat werd steeds duidelijker. Toch werd bij het begin van de cursus 1941/42 een plan gemaakt voor een sobere herdenking. Er bleef toch reden om dankbaar te gedenken wat die 25 jaren ons voor goeds hadden gebracht. Doch in Januari 1942 kwam mijn ontslag. En nu zat ik op de feestdag zelve hier in het beruchte concentratiekamp. Een collega was hier ook (Dr. P.A. van der Harst, docent natuurkunde, red.), voorts een aantal oud-leerlingen en nog enkele ouders van leerlingen. Dat een aparte band ons samenbond, was toch wel duidelijk. En kwam op deze dag ook tot uiting. (...) Zo heb ik daar dus deze dag goed gevierd. Heel goed zelfs. Want ik kreeg ook nog een clandestien briefje van mijn vrouw, waarin zij mij mededeelde dat zij er voor kon zorgen dat op die dag toch nog aan alle leerlingen de herinneringstegel zou worden uitgereikt. Die had ik reeds enige maanden tevoren laten gereedmaken, een eenvoudige tegel, met een afbeelding van ons mooie schoolgebouw. (...) Ik wist dus dat zij iets hadden gekregen dat namens mij kwam en dat onze saamhorigheid zou versterken. Wat kon ik meer wensen?"

de herinneringstegel

Toen het meisjes nog verboden was een lange broek op school te dragen...

Dank je Mels, met plezier neem ik het stokje van je over in de estafettereeks die door Jan Willem Sieburgh begonnen is, om iets over ons leven te vertellen op en na het Amsterdams Lyceum.

Het geeft mij de gelegenheid terug te blikken op een onbezorgde schooltijd in een periode waar de wereld om ons heen heel snel veranderde. Ons schoolsysteem had nog dezelfde structuur als die waarin mijn vader en mijn oom voor de oorlog, op dezelfde school, waren onderwezen. Ik had zelfs Engels van de heer Teixeira de Mattos die mijn vader ook had gehad! Hoewel er een Koude Oorlog aan de gang was, Kennedy werd vermoord, wij toen pas thuis televisie kregen, Amsterdam een soort middelpunt van de bruisende wereld was waarin Provo, Kabouters en krakers de ene na de andere ludieke actie hielden, bleef onze school een veilige plek van waaruit ik dit alles op gepaste afstand meemaakte.

In mijn eerste schooljaar op het ‘Amsterdams’, was het nog officieel verboden voor meisjes om een broek op school te dragen. Ik zie nog onze rector, de heer Van Pesch, bovenaan de trap staan controleren. Wij deden dan onze broeken, die we onder onze rokken droegen uit, tussen de jassen en mochten dan door. Vrij kort daarna was een broek voor een meisje heel normaal, waarschijnlijk tegelijkertijd met het vrijgeven op de zaterdagochtend. In de loop van mijn schooljaren werden de rokken van de meisjes korter en de haren van de jongens langer. Ik heb me sindsdien nooit meer een bepaalde mode laten voorschrijven, hoogstens erdoor laten inspireren.

Net als Mels Crouwel zat ik in het D.B. in het schooljaar 1967-1968, we organiseerden veel feesten en net als hij nam ik mijn bestuurstaak blijkbaar serieus en bleef zitten in de 5de klas van de HBS-B. Om extra publiciteit te geven aan zo'n feest toog ik achter op de solex van onze regent Frank Schuringa naar het Waterlooplein om witte muizen te kopen. We lieten ze los in de vitrine op de eerste verdieping; het frank en vrije gecopuleer van de beestjes zorgde voor de nodige aandacht. Het feest was dan ook een groot succes. Het probleem ontstond toen de vitrine weer voor een ander doel moest worden vrijgemaakt. Tijdens de “ontruiming” zijn er een paar ontsnapt, hetgeen vooral tijdens de lessen voor de nodige opschudding zorgde. Ik heb daar geleerd dat het heel leuk kan zijn om in een bestuur met elkaar nieuwe ideeën te bedenken en ze uit te voeren. Zo heb ik in een sectiebestuur van de Vereniging voor Gedragstherapie gezeten en in de ouderaad van het Gemeentelijk Gymnasium Hilversum.

Binnenkort is er weer een lustrum te vieren op onze school, en dat doet me denken aan de 50ste verjaardag van de school in 1967 die met een grootse musical gevierd werd en

waarin tijdsbeelden uit het verleden werden opgevoerd. Ik mocht de charleston dansen en in een soort nachthemd over het toneel lopen. Van dat laatste is mij niet meer helemaal duidelijk wat de bedoeling was. Maar dat het veel plezier gaf om met elkaar een mooie productie op de planken te zetten, is mij blijven inspireren. Nog steeds ben ik actief op het podium, binnenkort sta ik vijf avonden in het Singer in Laren in een muzikale show, hopelijk met een goede concentratie zonder al te grote spanning... Het wordt wel van mij verwacht dat ik spanning op het toneel kan hanteren omdat ik er "specialist" in ben. In mijn psychotherapiepraktijk behandel ik nog steeds veel uitvoerende podiumkunstenaars.

In 1998 heb ik n.l. samen met een collega, na langdurig onderzoek, een boek geschreven met de titel "Podiumangst". Naar aanleiding hiervan hebben we trainingen aan conservatoria gegeven en voor Podiumkunstwerk workshops georganiseerd voor uitvoerende kunstenaars.

Later hebben we nog een boek gepubliceerd over hetzelfde onderwerp.

Onze belangstelling kwam voort uit contacten met musici, hun problemen, regelmatig concertbezoek en eigen podiumervaringen.

Wat heb ik na school nog meer gedaan dan dat, en het trouwen met een spannende man, het vormen van een mooi gezin met drie prachtige kinderen: veel... Hierbij een chronologische greep uit mijn werkzame leven.

Tijdens mijn studie ontwikkelingspsychologie in Leiden heb ik stage gelopen bij Artis om vergelijkende dierpsychologie te studeren, later aan de Universiteit van Amsterdam ben ik doorgedaan met klinische psychologie. Meegewerkt aan de publicatie van het boek "Sociale angst bij kinderen". Daarvoor als stagiaire een klein jaar als psychologisch medewerker bij de Jellinek kliniek voor drugsverslaafden gewerkt. In 1977 afgestudeerd.

Aansluitend wetenschappelijk medewerker bij het R.I.T.P. (Research Instituut voor Toegepaste Psychologie) aan de UvA waar ik werkte bij het onderwijsvernieuwingproject van Co van Calcar.

In de korte periode dat ik met mijn gezin in New York woonde maakte ik kennis met Albert Ellis bij wie ik de beginselen van de rationele emotieve therapie leerde. Terug in Nederland heb ik mij verder bekwaamd in de psychotherapie. Vanaf 1985 begon ik bij de Riagg Gooi en Vechtstreek bij de afdeling psychotherapie waar ik verschillende tijdelijke aanstellingen had zodat ik het werk met mijn gezin kon combineren.

In 1989 heb ik samen met twee andere therapeuten een eigen praktijk opgezet in Naarden voor volwassenen en jeugdigen. Inmiddels is deze "bloeiende" praktijk uitgegroeid tot een team van vijf therapeuten.

Psychologie is een leuk vak.

Mijn voornaamste bezigheid is om te begrijpen wat de mens beweegt. Steeds meer kom ik tot de conclusie dat wij afhankelijk zijn van ons brein. Hersenonderzoek heeft dan ook mijn grote belangstelling. Ik hoop dat ik het stokje over kan geven aan een hersenonderzoeker die ook nog eens verstand heeft van uitvoerende podiumkunstenars en die bij ons op school heeft gezeten: Michel Hofman.

Liesbeth Citroen-Warners (1970)

Lustrumviering 1967

de 'balletgroep'

*Liesbeth Warners danst
de charleston*

“Dat is een hele goeie man die je kan vertrouwen...”

De redactie wil onze lezers graag attent maken op de tweedelige uitgave van *een jongen uit plan Zuid '38-'43(deel I)* en *een jongen uit plan Zuid '43-'46 (deel II)*, waarin de schrijver Heere Heeresma (1932) op zeer gedetailleerde en indrukwekkende wijze zijn herinneringen aan de bezettingsjaren verwoordt. Veel oud-leerlingen zijn gedurende dezelfde periode in de door de schrijver beschreven buurten van Amsterdam Zuid opgegroeid en het lezen van deze boekjes zal bij hen meermalen herinneringen aan bezet Amsterdam oproepen.

Het is niet onze bedoeling om op deze plaats een recensie te schrijven, maar wel willen we enkele passages citeren die speciaal voor de lezers van het bulletin lezenswaard zijn.

uit deel I:

Zo loopt de jongen – de ikfiguur – “ eerst over de brede brug met de kinderlijkjes van Hildo Krop op de hoeken het Noorder Amstelkanaal over; waarna je als vanzelf door de poort van het Amsterdams Lyceum naar binnen werd gezogen, om er aan de andere kant met een plof! weer uit geblazen te worden. En langs de voeten van hemelhoge populieren ging het voort naar het Valeriusplein, waar in het plantsoen een ellenlange schuilkelder was geplaatst naar het geijkte model. Een houten skelet bedekt met grond en ingezaaid met doornen en distelen. Waardeloos. Dat hield nog geen granaatscherf tegen. Terecht stonk het daarbinnen naar uitwerpselen. In de hongerwinter ging ook dit bouwwerk tegen de vlakte door omwoners die op zoek waren naar hout. Ook werden er toen bomen gekapt, doch dat hout was te vers om er de noodkacheltjes op te laten branden. Maar eerst moest Stalingrad nog vallen en de Wehrmacht zich in het Lyceum nestelen, waarna de brede brug definitief met Spaanse ruiters werd afgesloten.”

¹Uitgeverij De Arbeiderspers - Amsterdam-Antwerpen 2005 ISBN 90 295 6218-8/6304-4

uit deel II:

De jongen ontmoet in de De Laïressestraat Rozèlle, een joods vriendinnetje. Zij draagt geen ster, dus zij moet ondergedoken zijn. Als Rozèlle zich beklagt over het gemis aan boeken op haar onderduikadres, weet hij wat hem te doen staat: hij neemt haar mee naar de binnentuin van het flatgebouw Westhove, waarvan hij weet dat achter een boeddhabeeld een tegel los zit. Als je die optilt komt er een open ruimte vrij.

‘Moet je horen, Rozèlle. Ik stop hier een boek in en als je de kans krijgt haal je het op. Heb je wat te lezen. Steeds opnieuw. Je hoeft de boeken niet terug te leggen. Dat komt na de oorlog wel. En als ge in nood gezeten, geen uitkomst ziet,’ citeer ik de eerste strofe van een protestants gezang, ‘ga dan die lage deur door, kijk op het bellenpaneel, zoek de naam Gunning en bel aan. Hij is de baas van het Amsterdams Lyceum hier-naast. Dat is een hele goeie man die je kan vertrouwen.’

Vier keer legt hij er een boek neer, maar dan is het laatste boek dat hij in de holte heeft gelegd niet meer opgehaald. Hij legt het boek dat hij bij zich heeft er bovenop en sluit de tegel weer.

“Verscheidene malen, zij het met steeds grotere tussenpozen, zal ik nog de verborgen boeken inspecteren. Ze blijven onaangetast door het vocht. En later, je weet maar nooit. Nooit dus”.

Van de penningmeester

De laatste jaren zijn de kosten van het zakelijke betalingsverkeer aanzienlijk gestegen. Per 1 januari 2007 komt daar de verhoging van de posttarieven bij. Het bestuur ziet zich hierdoor genoodzaakt een geringe verhoging door te voeren van de jaarlijkse contributie tot € 11,50.

Contributie met machtiging

Wanneer u ons echter machtigt de contributie jaarlijks te incasseren bedraagt de contributie € 11,00. Daarvoor hoeft u slechts de bijgaande machtigingskaart ingevuld en ondertekend terug te sturen.

Acceptgiro

Natuurlijk kunt u ook net als voorheen gebruik maken van het eveneens ingesloten acceptgiroformulier. Als u dit niet aantreft bij het bulletin wil dat zeggen dat u ons al eerder hebt gemachtigd, zodat binnenkort € 11,00 van uw rekening wordt afgeschreven.

Rechtstreeks

Rechtstreekse overboeking van € 11,50 op bankrekening 46.78.07.493 ten name van OLO te Warmond is vanzelfsprekend ook mogelijk.

Toch hoop ik binnenkort uw machtigingskaart te ontvangen: het biedt ons het voordeel van een goedkopere inning van de contributie en een belangrijke vereenvoudiging van onze administratie.

Onnodig te zeggen dat – wanneer u uw lidmaatschap wenst te beëindigen en dit aan het secretariaat hebt medegedeeld – ik ervoor zal zorgen dat de automatische afschrijving wordt stopgezet.

Derk Kappelle
penningmeester

Eindexamen in 1947

Toen ik enige jaren geleden naar aanleiding van een verkregen onderscheiding namens het OLO-bestuur een felicitatiebrief kreeg van Paula van Cleef, vroeg zij mij tevens of ik eventueel bereid was een stukje te schrijven voor het bulletin. Met enige regelmaat liet ik mijn gedachten erover gaan, maar tot dusver zonder concreet resultaat. Totdat ik besepte dat in ons komend lustrumjaar het 60 jaar geleden zou zijn dat onze klas (gym. alpha) in 1947 eindexamen deed, twee jaar na de oorlog.

Tijdens ons eerste schooljaar in 1941 maakten wij Gunning nog mee voor hij door de bezetter werd ontslagen. Sommigen van ons bezochten hem nog thuis. Dan wordt ook de school gevorderd en volgt de zwerftocht langs de Vrijschool (met minibankjes), de Meisjesschool Pieter de Hooghstraat en tenslotte in de oorlogswinter voor onze klassen op de zolderverdieping van het GEB-gebouw bij het Leidse Bosje (102 treden omhoog). Op klompen van Amsterdam-Zuid naar school; de meeste leraren waren ondergedoken, maar gelukkig was Van Delft (è mens) er wèl, evenals Kettner die behalve wiskunde ook enige talen doceerde! Het was heel acceptabel als je 's morgens later op school kwam vanwege voedselvoorraadzaamheid zoals in de rij staan bij winkels of op de fiets (als je die nog had...) buiten de stad langs boerderijen rijden.

En toen kwam eindelijk de bevrijding, zodat we vanaf september '45 weer naar ons Lyceum konden gaan, opnieuw met dr. Gunning als rector. Er volgden twee jaar van hard werken (want het niveau van onze klas was pittig en ik wilde absoluut in mijn groep blijven), maar ook van genieten en plezier maken. Vele clubs werden weer actief zoals De Drietand, de debatingclub Brugman en de toneel- en muziekverenigingen. Het viel niet mee om, in een koude wintermaand, bij het aanvuren tijdens een wedstrijd van twee roeiboten, door een misstap in de Reijnier Vinkeleskade te duvelen, compleet met winterjas en dito schoenen aan. Gelukkig kwam Kettner mij eruit trekken, waarbij ik hem mijn Franse grammaticaboekje als eerste toestak! Interessante debatingavonden bij iemand thuis, aan het Olympiaplein, vele uitvoeringen op het toneel in de aula.

Ik herinner mij een cabaret, waarbij een aantal leraren ten tonele werd gevoerd tijdens een excellente voorstelling van Joop Kappeijne van de Coppello die juffrouw Gutteling (Engels) imiteerde terwijl ze haar broodje consumeerde en de imitatie van Gunning die de slaapzaal van het Maarten Maartenshuis binnenschreed: “zo jongens, carpe noctem”.

Maar ook meer serieuze zaken zoals onder andere de uitvoering van *The Scarlet Pimpernel* in het Engels door onze klas en enige declamatietonelen over de bevrijding, op dringend verzoek van de rector. Ik denk ook aan een uitvoering van het leerlingenorkest en aan Van Wijk, die regelmatig op het toen nog aanwezige orgel speelde.

Ook wij hielden ons aan de traditie om 100 dagen voor het examen “iets te doen”. Zonder voorkennis van Gunning hadden wij een open paardenomnibus gehuurd en bij het Van Heutsz laten komen, waar wij allen opklommen om gehuld in witte lakens als Grieken verkleed, met veel gezang en gejuich langs allerlei scholen te rijden, zoals het Vossius, het Hervormd Lyceum en het Barlaeus. Later ving een razende Gunning ons op: dit was niet toegestaan, zelfs niet aan zijn enigszins bevoorrechte VI alpha! En zo val je dan na de examens en feestjes uiteen, ieder op zijn of haar levensweg. Marianne, Louise, Ineke, Kitty, Anneke, Tine, Ger, Rudolf, Joop, Hein, Jaap, Doude, Herman, Peter, Fré en Paulien.

Na en tijdens mijn studietijd werkte ik bij Pro Civibus, Verzekeringsbureau voor Academici, om later - na jaren huwelijk en kinderen wat groter - via mijn echtgenoot Jan, in de monumentenwereld terecht te komen. Werken bij Heemschut, in besturen functioneren van Cuypers Genootschap (jongere Bouwkunst), Nederlandse Tuinenstichting, Hortus Botanicus – na elkaar en tegelijk. Opkomen voor behoud van het N.Z. Hollands Koffiehuis, Posthoornkerk en de Amsterdamse Hortus Botanicus als belangrijkste. Maar ook internationaal gemotiveerd zoals bij “Venetië Behouden”. Tezamen met Jan bezocht ik vele congressen en symposia in en buiten Europa.

Met de inmiddels verworven kennis bekijk ik nu de unieke bouwvorm van het door Herman Baanders gebouwde rijksmonument Het Amsterdams Lyceum met heel andere ogen dan in 1947. Alles bij elkaar een leuk en interessant leven om op terug te zien. Daarbij het zo nu en dan ontmoeten van oude klasgenoten bij incidentele klassereünies, vrienden en vriendinnen tijdens dies en lustra van

ONS GOED, ONS TROUW LYCEUM.

Pauline A. Hengeveld-Brand

Klas VI A 1947

*midden boven: Joop Kappeijne v/d Coppello, Jaap van Achterbergh
staand vlnr: Peter Bierenbroodspot, Willem Doude van Troostwijk, Ger
Bedding, Hein v/d Hoek Ostende, Tine Coltof, Anneke Swaan, Louise
Galjart, Paul Kropman, Ineke Hagedoorn, Rudolf Barfoed, Herman
v/d Mel,*

zittend: Marianne Schulting, Kitty Kremer, Paulien Brand

Van het secretariaat

Herdenking 1940-'45

Mocht u de herdenking in de aula van de in WO-II omgekomen oud-leerlingen, leerlingen en docenten willen bijwonen: deze vindt plaats op vrijdag 27 april 2007 om 13.00 uur (aanwezig 12.50 uur). Het verdient wel aanbeveling om van tevoren hierover contact op te nemen met de school.

Wolkenland 75 jaar: te bestellen door € 8,-- over te maken op rekening 46.78.07.493 t.n.v. OLO te Warmond, onder vermelding van 'boekje'.

In memoriam (jaartal heeft betrekking op het jaar van schoolverlaten)

Hans Wassmann (1952)	Herman Kater (1949)
Louis de Vries (1936)	Henk Warners (1939)
Rita Kuipers-van de Moer (1945)	Gijs de Jong (1936)
Maidie Houtsmuller-Wijsman (1949)	Annemarie Sanborn-Wiener (1951)
Petra Scholten-van der Laan (1950)	Marc van der Meer (1976)
Bob van Lookeren (1953)	Frida Jongejans-van der Pijl (1934)
Jan Smalt (1943)	Wim van Duyl (1939)
Jet Dudok van Heel- van Eibergen Santhagens (1925)	Joop Asscher (1969)
Elly Lemaire-de Bruin (1950)	Bep Sturm-van den Bergh (1937)
Willy Warmelink (1941)	Frits Hoogendijk (1951)
Hans Heyligers (1942)	Kees Donath (1946)